

нести загрозу іншим суспільствам, що ми бачимо на прикладі тих самих тоталітарних політичних режимів середини та другої половини ХХ ст.

Тож розкриваючи історичні, суспільно-політичні та соціокультурні ознаки понять «народ» і «держава» при викладанні історико-правових дисциплін, на наш погляд, слід наголошувати також на ролі соціальних образів, з яких вони власне складаються і які вони самі формують, насаджують або рецепіюють у процесі еволюції і взаємодії як окремих категорій, або ж як єдиної історичної, економічної, політико-правової категорії. Тому їх вивчення дозволить зрозуміти головні проблеми та перспективи сучасного етапу націєтворення в Україні та побудови громадянського суспільства, позбавленого рис та образів псевдодемократичності.

Джерела та література

1. Арістотель. Політика. Київ.: Основи, 2005. 239 с.
2. Гелд Девід. Демократія і глобальний порядок. *Демократія : Антологія /* упоряд. О.Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. С.985- 1024
3. Гутман Емі. Ідентичність за демократії. *Демократія: Антологія /* упоряд. О.Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. С.545-560
4. Даймонд Ларі. Консолідація демократії і політична культура. *Демократія: Антологія /* упоряд. О.Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. С.882-942
5. Даль Роберт. Демократичні трансформації *Демократія: Антологія /* упоряд. О.Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. С.563-582
6. Платон. Держава. Київ: Основи, 2000. 355 с.
7. Токарев А.Н. Res publica в идеологии "оптиматов" *LAUREA. К 80-летию профессора Владимира Ивановича Кадеева.* Харьков: Константа, 2007. С.101-110.

УДК: 37.013.8:001.891 – 047.22

Волосевич І.І.,
вчитель історії

Навчально-виховного комплексу
«Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради, м. Херсон

РОЛЬ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ФОРМУВАННІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПІД ЧАС НАПИСАННЯ РОБОТИ МАН

Анотація. Тези присвячені питанню ролі музейної педагогіки у формуванні дослідницької компетентності учнів під час написання роботи МАН

Ключові слова: освіта, музей, школа, компетентність, МАН.

Важко переоцінити роль шкільного музею у пошуковій та дослідницькій роботі школярів. Процес залучення до роботи з шкільним музеєм є багатограним, адже музей повинен бути живим місцем, а не складом старих речей, куди діти приносять старі речі заради оцінки. Залучення до роботи у шкільному музеї має бути тісно пов'язане зі шкільним життям; дослідженням історії своєї сім'ї та рідного краю. Адже сучасний культурний простір знаходиться у стані переосмислення культурної та історичної спадщини, встановлення та збереження справжньої історичної дійсності. Відомі численні факти замовчування чи заборони історичних фактів з життєвих історій багатьох родин.

Експозиція музею Навчально-виховного комплексу «Школа гуманітарної праці» отримала місце в одній з рекреацій нового шкільного корпусу. Першими експонатами музею стали знайдені артефакти при будівництві корпусу школи, у 2017 році було віднайдено військову каску часів Другої світової війни та скляну пляшку з карбуванням 1939 року. Згодом наш заклад готувався до відкриття та освячення нового корпусу, і керівництво вирішило представити новостворену експозицію широкому загалу. Особлива роль у підготовці експозиції та розбудові музею належить директору Школи гуманітарної праці, заслуженому працівнику освіти Артему Олександровичу Кияновському. У січні 2020 року музей прийняв перших своїх відвідувачів. Це були гості, батьки, педагоги та учні ШГП.

Шкільний музей охоплює кілька тематичних напрямів своєї діяльності: шкільний з експозицією «Педагогічна освіта: історія та сучасність», сімейний з експозицією «Сімейні цінності: у фотографіях та особистих речах», та краєзнавчий з експозицією «Херсонщина – перлина півдня України». У житті кожної людини існують відомості про шкільний період, час формування особистості, соціальних навичок та життєвої філософії. Учні мають можливість поглянути на ретроспективу шкільного життя у цілому та її окремих атрибутів: навчальний процес, творчі роботи та предмети, що мають у своїй сутності характеристику досліджуваної епохи. Одним з таких атрибутів є шкільний альманах, що наповнюється кожним бажаним надати фізичну оболонку для свого навчального досвіду, бо спогад набагато легше зберегти з прив'язкою до предмета.

Краєзнавчий відділ є головним напрямком діяльності шкільного музею, учні залучаються до збору та дослідження артефактів історико-культурної спадщини Таврійського краю, формування творчої особистості крізь призму генопам'яті предків, що також сприяє пошуково-дослідницькій роботі, написанню реферативних та робіт для конкурсу МАН. Створення та наповнення музею має за мету бути частиною того підґрунтя, що виховує свідомих громадян України.

Роботою музею керує рада музею у складі 10 осіб (голова – учитель історії Волосевич І.І. та учні з 5-го по 11-й клас). В музеї проводяться оглядові та тематичні екскурсії, до уваги відвідувачів запропоновані

екскурсії «Освіта: історія і сьогодні», «Херсон – місто моряків», «Військові відзнаки», «Доля однієї родини у фотографіях та документах».

Керівництво музею разом з учнівським самоврядуванням під час підготовки до Міжнародного дня боротьби проти фашизму, була підготовлена виставка «Не думай, що війна була давно, забудеш – стане знову на порозі». Експозиція включала в себе історії людських доль у вирі війни та спогади очевидців. Було вирішено розташувати експозицію у читальному залі бібліотеки школи аби охопити більшу кількість відвідувачів.

Джерельна база музею використовується учнями нашого навчального закладу для написання повідомлень, виступів на шкільному радіо, рефератів, МАНівських робіт. Вчителі історії, географії, літератури користуються матеріалами музею для створення атмосфери реального дотику до минулого. Історія минулих поколінь є одним з джерел досвіду для майбутніх, мова йде про розвиток всебічно розвиненої творчої особистості. В.О.Сухомлинський писав: «Я прагнув, щоб в усі роки дитинства навколишній світ, природа постійно жили свідомість учнів яскравими образами, картинами, сприйняттями та уявленнями, щоб закони мислення діти усвідомлювали як струнку будову».

Музейний фонд включає в собі різноманітні речові пам'ятки, як годинники, осколки снарядів, військовий одяг, нагороди, монети та паперові гроші тих часів; серед пам'яток є багато письмових: листи, мемуари, газетні публікації, тощо.

Музейні експонати залучаються для навчання та виховання учнів, слугують фізичним артефактом тих часів, що надає можливість урізноманітнити навчальний процес екскурсіями та тематичними уроками. Привабливість музею криється у можливості пізнати раніше незнайомі події, чи закріпити вже набуті знання конкретними побаченими предметами та документами, що є характеристикою тих часів.

За два роки існування музею навчально-виховна робота стала підґрунтям до написання таких дослідницьких робіт: «Історія створення морської форми», роботу написав учень 7 класу Дібров Руслан (основа: морський головний убір дідуся учня, експонат музею) ; «Вінілові платівки – візитівка музичних вподобань ХХ ст.» дослідження належить учню 9 класу Черкашину Данилу (джерело: колекція платівок сім'ї, експонати музею); «Історія гудзика військової форми», вивчав питання учень 9 класу Вашина Владислав (основа експонати музею: гудзика та елементи військової форми); «Фотографії з сімейного альбому. Доля моєї родини в роки Другої світової війни» – спогади зібрані, систематизовані та записані у шкільному рукописному альманасі «Книга пам'яті», учні 5-11 класів.